

Nr 69.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa inredningsarbeten i nationalmuseibygnaden; given Stockholms slott den 6 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till anordning och uppställning i stilhistoriska interiörer av nationalmuseets möbelsamling samt av dess textilsamling i fyra till avdelningen för konsthantverk upplåtna rum inom museibygnaden anvisa på *extra stat* för år 1921 ett reservationsanslag av 16,500 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 februari 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 THORSSON,
 HOLMQUIST,
 OLSSON.

Vissa inredningsarbeten i nationalmuseibyggnaden.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde härefter:

Vid anmälan den 7 januari 1920 av anslagsbehoven å riksstatens för år 1921 åttonde huvudtitel hemställde jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte, i avbidan på proposition angående anslag till vissa inredningsarbeten i nationalmuseibyggnaden, för ändamålet beräkna på extra stat för år 1921 ett reservationsanslag av 16,500 kronor. Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen.

Jag tillåter mig nu att återupptaga nämnda ärende till behandling.

Vid beräkningen av det anslag, 350,000 kronor, som av 1913 års riksdag beviljades till utförande av ändringsarbeten inom nationalmuseibyggnaden, hade hänsyn icke tagits till kostnaderna för de inredningsarbeten, som måste verkställas, innan samlingarna kunde på lämpligt och

tidsenligt sätt inordnas i de omdanade lokalerna och dessa sålunda åter göras tillgängliga för allmänheten. Sedan behov av medel för berörda ändamål, i mån av ändringsarbetenas fortgång, gjort sig gällande, har Kungl. Maj:t, på särskilda av överintendenten och chefen för nationalmuseum gjorda framställningar, av visst överskott å en extra dragning i baltiska utställningens lotteri anvisat *dels* den 1 oktober 1915 ett belopp av högst 7,500 kronor till bestridande av nödiga kostnader för flyttnings-, ändrings-, reparations- och kompletteringsarbeten beträffande nationalmuseet tillhörande samlingar inom museibygnaden samt ett belopp av högst 4,600 kronor till ändrad uppställning av museets avdelning för konsthantverk ävensom ytterligare högst 1,000 kronor till anställande av prov för inredning av en utställningssal i museibygnadens mellanvåning, *dels ock* den 7 april 1916 ett belopp av högst 3,560 kronor för vissa inredningsarbeten i handteknings- och gravvyrksamlingens nya lokal i museibygnaden.

Vidare anvisade riksdagen år 1916, med anledning av en utav Kungl. Maj:t gjord framställning, på extra stat för år 1917 ett anslag av 7,000 kronor till inredning av en utställningssal i nationalmuseibygnaden, samt år 1917, likaledes på framställning av Kungl. Maj:t, på extra stat för år 1918 ett anslag av 14,000 kronor till förändrad uppställning av nationalmuseets samlingar av europeisk keramik och antika skulpturarbeten ävensom till installering av museets samling av antika bronser, vaser m. m. i de för vederbörande samlingar avsedda salar inom nationalmuseibygnaden.

Till sist må erinras, hurusom riksdagen *dels* år 1918 anvisat ett belopp av 17,672 kronor till inredning av bibliotek i museibygnaden, *dels ock* år 1919 ett tilläggsanslag å 6,110 kronor till enahanda ändamål samt till uppställning av biblioteket i den för detsamma nyinredda lokalen samt katalogisering av detsamma ävensom till anskaffande av nödigt material för katalogisering ett belopp av 2,000 kronor.

Det förtjänar jämväl att antecknas, att riksdagen sistnämnda år anvisat även ett belopp av 3,900 kronor till anskaffande av montrar och piedestaler för vissa egyptiska och östasiatiska föremål i nationalmuseets antiksäl.

I skrivelse den 30 augusti 1919 har nu överintendenten gjort framställning om anslag till fortsatta inredningsarbeten inom museet.

Till en början har överintendenten meddelat, att, vad avdelningen för konsthantverk beträffar, hava tack vare ovanberörda anslag kunnat öppnas för allmänheten 4 stycken nyordnade salar, belägna i museibygnadens norra halva och innehållande teknologiska uppställningar av grupperna keramik, ädla och oädla metaller, glas, sniderier m. m., vidare museets samlingar av orientaliskt konsthantverk av olika arter samt

modernt konsthantverk. Som dessa avdelningar med tillämpning av moderna musei-principe äro anordnade så instruktivt och konstnärligt verkningfullt, som museets nuvarande för uppställning av alster av konsthantverk särdeles olämpliga lokaler möjliggöra, faller det så mycket mera i ögonen, att övriga delar av konsthantverksavdelningen befinna sig på en efterbliven ståndpunkt och därför snarast möjligt böra erhålla en uppställning, som låter dem komma till sin rätt och som i möjligaste mån motsvarar vad man fordrar av ett konstslöjdmuseum i våra dagar.

Det är denna senare del av konsthantverksavdelningen, som överintendenten nu anser böra bliva föremål för en ändrad anordning; härom heter det vidare i skrivelsen:

Samtliga de rum — 4 stycken — som det här gäller och som ännu icke blivit föremål för omordning, äro belägna i södra halvan av museibygnadens första våning, och genom de av mig nedan föreslagna anordningarna i desamma skulle hela den återstående delen av museets samling av konsthantverk få en provisorisk uppställning, tills dess i en framtid lyckligare lokala förhållanden kunna skapas åt denna avdelning, som utan tvivel innehåller större skatter än något annat av nordens konstslöjdmuseer. Samtliga de ifrågavarande rummen, med undantag av ett, tjänar nu som förvaringsplats för museets möbelavdelning, och här göra sig på ett tydligare sätt än i någon annan av museets avdelningar gällande nackdelarna hos de museala metoder, som följdes, då avdelningen för cirka 35 år sedan anordnades. Dels har vid sidan av utsökta föremål exponerats sådana, som ingalunda fylla måttet i fråga om det krav på hög konstnärlig och teknisk kvalitet, som enligt modern uppfattning är det främsta man har att ställa på en samling av denna art, dels har genom en olycklig uppställning av föremålen, som gör att dessa måste ses på allit för stor distans och under ogynnsamma belysningsförhållanden, ett studium av desamma i hög grad försvärats, ja i några fall omöjliggjorts. Resultatet av denna uppställning har blivit, att avdelningen numera ter sig som ett nödtorftigt ordnat magasin, och den har också blivit föremål för skarp kritik från såväl fackmännens som allmänhetens sida.

Med användande av nationalmuseets ordinarie anslag för samlingarnas vård och underhåll har jag redan sökt tillämpa de principer, som jag anser böra vara normgivande för uppställningen inom de ifrågavarande rummen, vid anordnandet av det så kallade renässansrummet inom museets sydfasad. Denna bildar i motsats till de inom den norra byggnadshalvan belägna, efter teknologiska principer ordnade rummen början till en stilhistorisk avdelning, inom vilken de historiska stilarnas utveckling och karaktäristiska egendomligheter skola åskådliggöras medelst sammanförande inom slutna interiörensembler av huvudsakligen möbler och till rumsinredningen hörande dekorativa anordningar men även (inom montrer) av alla andra slag av konsthantverksalster, vilka på ett konstnärligt pregnant sätt giva respektive stilars karaktär och formspråk.

De nyanordningar, som för uppnående av detta mål krävas, äro i främsta rummet följande: borttagande av de upphöjda golvplaner, varå föremålen i de två största av de ifrågavarande salarna äro placerade, dessas ersättande med låga pallar, dels löpande längs rummens väggar, dels placerade fristående från varandra på golven, borttagande av de nuvarande cloisonväggarna och deras ersättande med andra, disponerade med ett bättre tillvaratagande av utrymmet; byggande av montrer samt måleriarbeten.

Sedan tre möbelsalar på detta sätt apterats för den stilhistoriska avdelningen,

återstår ännu ett rum, det nu så kallade »bokbandsrummet», vilket provisoriskt lämpar sig som utställnings- och förvaringsrum för museets samling av textilarbeten och som därför skulle förses med en inredning av väggfasta skåp.

Då, såsom jag ovan påpekat, de nämnda förändringarna måste betraktas såsom ett provisorium om ock för en tidrymd av flera år framåt, tills dess ändamålsenligare lokaler för konstslöjdsavdelningen kunna bli tillgängliga, har jag sökt att vid uppgörande av planerna för dessa förändringar inskränka mig till det oundgängligen nödvändiga ävensom att i största möjliga utsträckning räkna med användande av redan befintligt byggnads- och montermaterial. Så skulle träverket till ovan omtalade cloisonväggar och pallar tagas från de redan befintliga golvplaner, och som stomme för skåpinredningen i det planerade textilrummet skulle en del med spegelglas försedda, nu ej använda skärmar tagas i bruk.

Med iakttagande av ovan antydda direktiv skulle kostnaderna för omordning och uppställning av museets möbel- och textilsamling i de återstående fyra, ej omordnade rummen, upplåtna för konstslöjdsavdelningen, enligt inhämtade kostnadsberäkningar uppgå till 14,920 kronor.

På grund av vad överintendenten sålunda anfört, har han hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes i proposition till 1920 års riksdag äska följande belopp till fortsatt inredningsarbete inom nationalmuseibyggnaden:

till omordning och uppställning i stilhistoriska interiörer av museets möbelsamling samt av dess textilsamling i fyra av till avdelningen för konsthantverk upplåtna rum 14,920 kronor.

Efter remiss har byggnadsstyrelsen den 16 december 1919 yttrat sig ärendet och därvid anfört följande:

Enligt vad styrelsen under hand erfarit hava vederbörande, vid bestämmandet av ovannämnda belopp, 14,920 kronor, utgått från en med ledning av infortrade anbud verkställd kostnadsberäkning, enligt vilken kostnaderna för ifrågavarande arbeten fördela sig på följande sätt:

inventarier (skåp, montrar, lösa pallar och piedestaler).....	kr. 8,080:—
nya väggar och golvplaner samt rivning av gamla väggar och golvplaner	» 2,760:—
målningsarbeten å väggar och inventarier.....	» 3,080:—
oförutsedda utgifter	» 1,000:—
	<hr/>
	Summa kronor 14,920:—

Med avseende å nämnda kostnadsberäkning framhåller styrelsen, att posten för oförutsedda utgifter torde vara för lågt beräknad och att densamma bör höjas till 2,580 kronor för bestridande av utgifter för eventuella prisstegringar samt ritningar m. m.

Totalkostnaden för omförmälda arbeten, beträffande vilka styrelsen icke funnit något att för sin del erinra, torde därför böra beräknas till 16,500 kronor, vilket belopp sålunda är för ändamålet erforderligt.

Enligt den av överintendenten nu gjorda framställningen vore det synnerligen önskvärt att fullfölja de ändringsarbeten, som redan vidtagits

Departementschefen.

inom en del av konsthantverksavdelningen, till övriga partier av samma avdelning, samt att här skapa en stilhistorisk avdelning och därigenom söka att, i den mån museets yttre förhållanden det medgiva, lämna en förmedelst interiörer åskådliggjord bild av de historiska stilarnas utveckling och karaktärer. Jag anser mig böra biträda denna framställning. Något belopp för ändamålet har nationalmuseum icke till sitt förfogande, och det synes mig därför vara nödvändigt att hos riksdagen äska erforderligt anslag. Mot den av byggnadsstyrelsen angivna kostnadssumman, 16,500 kronor, har jag icke någon erinran att göra.

Jag hemställer alltså, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att till anordning och uppställning i stilhistoriska interiörer av nationalmuseets möbelsamling samt av dess textilsamling i fyra till avdelningen för konsthantverk upplåtna rum inom museibyggnaden anvisa på *extra stat* för år 1921 ett reservationsanslag av 16,500 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.